

**WYKONYWANIE ZAWODU LEKARZA I LEKARZA DENTYSTY
W ZWIĄZKU Z PRZECIWDZIAŁANIEM COVID -19**

**opracowanie prawne przygotowane przez
Dział Prawny Okręgowej Izby Lekarskiej w Łodzi
(stan prawny na dzień 20 kwietnia 2020 r.)**

WSTĘP

Niniejsze zaktualizowane opracowanie zostało przygotowane przez Dział Prawny Okręgowej Izby Lekarskiej w Łodzi. Zawiera ono przegląd obowiązujących przepisów prawa uchwalonych w związku ze stanem epidemii, które wprowadzają nowe obowiązki i uprawnienia, a także nowe regulacje w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2, z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą z 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. poz. 695). Zmiany zostały wyróżnione w tekście kolorem żółtym.

Nie sposób przytoczyć wszystkich zmian, zachowując czytelność i jasność przekazu oraz unikając powtórzenia czegoś, co już wykonał ustawodawca. Dlatego też prezentowane opracowanie obejmuje zagadnienia, wybrane przez Autorów na podstawie ich doświadczeń zawodowych związanych m.in. z udzielaniem porad prawnych dla lekarzy w ramach współpracy z Okręgową Izbą Lekarską w Łodzi, mogące mieć znaczenie przy codziennym wykonywaniu zawodu przez lekarzy i lekarzy dentyistów. Dostrzegając, że wielu lekarzy i lekarzy dentyistów prowadzi działalność gospodarczą zamieściliśmy również opracowanie odnoszące się do ulg i zwolnień, z których mogą skorzystać lekarze i lekarze dentyści w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 np. poprzez zamknięcie gabinetu.

Opracowanie nie ma charakteru problemowego. Prezentacja zagadnień oparta jest o brzmienie ustawy, ze wskazaniem podstawy prawnej. Komentarz został zamieszczony jedynie tam, gdzie jest to niezbędne dla zapewnienia czytelności przekazywanej treści. W przypadku nasuwających się pytań lub wątpliwości Autorzy publikacji w ramach współpracy z Okręgową Izbą Lekarską w Łodzi świadczą bezpłatną pomocą prawną dla lekarzy i lekarzy dentyistów. Dla ułatwienia kontaktu uruchomiona została także skrzynka pocztowa, gdzie można się o taką poradę prawną zwrócić.

Opracowanie niniejsze będzie aktualizowane, w miarę publikowania nowych przepisów odnoszących się do wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentyisty.

radca prawny Jarosław Klimek

radca prawny Paweł Lenartowicz

adwokat dr Amadeusz Małolepszy

Stan prawny na dzień 20 kwietnia 2020 roku

SPIS TREŚCI

CZEŚĆ I SKIEROWANIE DO ZWALCZANIA EPIDEMII	4
1. Skierowanie do zwalczania epidemii przez wojewodę	4
2. Dodatkowe kryteria w przypadku lekarzy stażystów	4
3. Dodatkowe kryteria w przypadku lekarzy w trakcie specjalizacji	5
4. Kto nie może być skierowany do pracy na podstawie decyzji	6
5. Na jak długo i dokąd może być skierowana osoba do zwalczania epidemii.....	6
6. Jakie uprawnienia pracownicze przysługują lekarzowi skierowanemu przez wojewodę do pracy	7
CZEŚĆ II PRAWA I OBOWIĄZKI LEKARZY W ZWIĄZKU ZE STANEM EPIDEMII	8
1. Obowiązek zgłaszania przypadków zakażenia	8
2. Przyjmowanie do szpitala, kierowanie do izolacji, kwarantanny lub zlecający izolację w warunkach domowych	8
3. Stosowanie środków przymusu bezpośredniego.....	9
4. Obowiązek przekazywania danych dotyczących leczenia	10
5. Uproszczona dokumentacja medyczna.....	10
6. Zasilek z tytułu pozostawania w obowiązkowej kwarantannie lub izolacji oraz z powodu niezdolności do pracy z powodu COVID-19	10
7. Wyłączenie stosowania przepisów o nienależnie pobranym świadczeniu	11
8. Rozszerzenie stosowania przepisów o czasie pracy, dyżurach i okresach odpoczynku pracowników wykonujących zawód medyczny	12
9. Udzielanie świadczeń w ramach teleporady.....	12
10. Wstępne, okresowe i kontrolne orzeczenia lekarskie	13
11. Stwierdzanie zgonu osób zakażonych lub z podejrzeniem zakażenia SARS-CoV-2	14
CZEŚĆ III STAN EPIDEMII A SZKOLENIE SPECJALIZACYJNE	15
1. Odwołanie kursu specjalizacyjnego	15
2. Zakończenie szkolenia specjalizacyjnego a tytuł specjalisty	15
3. Prawo do udzielania przez lekarzy po zakończonym szkoleniu specjalizacyjnym gwarantowanych świadczeń zdrowotnych	16
4. Nabycie tytułu specjalisty w przypadku nieodbycia się części ustnej PES.....	16
CZEŚĆ IV LEKARZ JAKO PRZEDSIĘBIORCA	18
1. Zwolnienie z opłacania składek na ZUS w okresie od 1.03.2020 r. do 31.05.2020 r.	18
2. Prawo do tzw. świadczenia postojowego	19
3. Wsparcie ze środków funduszu pracy przyznawane przez powiatowe urzędy pracy.....	21
4. Możliwość zmiany umów zwartych z PUP	22
4.1. Umowy zawierane z powiatowym urzędem pracy	22
4.2. Umowy pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej i na utworzenie stanowiska pracy zawarte z pośrednikiem finansowym	22
5. Umowy najmu lokali od skarbu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego	23
6. Najem lokali od innych podmiotów niż Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego.....	24

CZĘŚĆ I SKIEROWANIE DO ZWALCZANIA EPIDEMII

1. SKIEROWANIE DO ZWALCZANIA EPIDEMII PRZEZ WOJEWODĘ

Do zwalczania epidemii wojewoda może skierować:

1. lekarzy zatrudnionych w formie umowy o pracę oraz wykonujących świadczenia na podstawie kontraktu;
2. lekarzy odbywających szkolenie specjalizacyjne;
3. lekarzy stażystów.

Wojewoda dokonuje tego na podstawie decyzji, która jest natychmiast wykonalna i może być doręczona adresatowi w każdy sposób, w tym ustnie. W razie skierowania do innego województwa, niż właściwe dla miejsca pobytu decyzję wydaje Minister Zdrowia. Decyzja nie wymaga uzasadnienia. Od tej decyzji przysługuje odwołanie do Ministra Zdrowia. Odwołanie nie wstrzymuje wykonalności decyzji.

Niepodporządkowanie się decyzji wojewody lub Ministra Zdrowia zagrożone **jest karą administracyjną od 5 000,00 zł do 30 000,00 zł**. Decyzja nakładająca karę jest natychmiast wykonalna i doręcza się ją niezwłocznie.

W przypadku dalszego niewykonania decyzji wojewoda lub Minister Zdrowia mogą nałożyć ponownie karę administracyjną:

- 1) nie niższą od wysokości kary pieniężnej wymierzonej poprzednio za takie naruszenie
- 2) ustala się, dokonując powiększenia o 25% wysokości kary pieniężnej ustalonej zgodnie z pkt 1.

Niewykonanie decyzji wojewody lub Ministra Zdrowia **stanowi wykroczenie i jest zagrożone karą grzywny od 20,00 zł do 5 000,00 zł**.

Kary administracyjne oraz kara grzywny za wykroczenie mogą się łączyć.

Podstawa prawna: art. 47, art. 48a ust. 2 i 5 oraz art. 53 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1239 z późn. zm.) oraz art. 15 ust. 8a i art. 16m ust. 15 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (t.j. Dz. U. Z 2020 r. Poz. 514 z późn. zm.)

2. DODATKOWE KRYTERIA W PRZYPADKU LEKARZY STAŻYSTÓW

W przypadku ogłoszenia stanu epidemicznego lub stanu epidemii lekarz stażysta może zostać skierowany do zwalczania epidemii przez:

1. wojewodę na podstawie decyzji, o której mowa w pkt I do podmiotu, w którym odbywa staż albo do innego podmiotu,
2. pracodawcę (np. W drodze polecenia ustnego lub pisemnego) do realizacji innych zadań niż wynikające z umowy o pracę, zawartej na czas określony, w celu przygotowania

zawodowego obejmującego realizację programu stażu podyplomowego, jeżeli nie zostanie wydana decyzja przez wojewodę.

Zadania, które ma wykonywać stażysta **muszą być dostosowane** do poziomu wiedzy i umiejętności kierowanego lekarza stażysty oraz **podlegać nadzorowi i kierownictwu lekarza specjalisty** wyznaczonego przez kierownika jednostki, do której został skierowany lekarz stażysta.

Okres, w którym lekarz stażysta nie realizował programu stażu, **na wniosek lekarza** może być uznany za równoważny z realizowaniem tego programu, o ile w tym czasie realizował ww. Zadania wyznaczone przez wojewodę lub pracodawcę. Decyzję w tym zakresie podejmuje Minister Zdrowia.

Podstawa prawna: art. 15 ust. 8a-8d ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 514 z późn. zm.)

3. DODATKOWE KRYTERIA W PRZYPADKU LEKARZY W TRAKCIE SPECJALIZACJI

W przypadku ogłoszenia stanu epidemicznego lub stanu epidemii lekarz odbywający szkolenie specjalizacyjne może zostać skierowany do zwalczania epidemii przez:

1. wojewodę na podstawie decyzji, o której mowa w pkt I do podmiotu, w którym odbywa szkolenie specjalizacyjne albo do innego podmiotu;
2. pracodawcę (np. w drodze polecenia ustnego lub pisemnego) do realizacji innych zadań niż wynikające z umowy, na podstawie której odbywa szkolenie specjalizacyjne, jeżeli nie zostanie wydana decyzja przez wojewodę.

Lekarz odbywający szkolenie specjalizacyjne, który został skierowany do pracy w ww. Sposób do wykonywania pracy innej niż wynikająca z umowy, na podstawie której odbywa szkolenie specjalizacyjne, wykonuje pracę **pod nadzorem lekarza specjalisty** wyznaczonego przez kierownika jednostki, do której został skierowany. Lekarz specjalista nadzorujący pracę lekarza w trakcie szkolenia specjalizacyjnego **nabywa odpowiednie uprawnienia kierownika specjalizacji** (np. konsultuje i ocenia proponowane i wykonywane przez lekarza badania diagnostyczne i ich interpretację; prowadzi nadzór nad wykonywaniem przez lekarza zabiegów diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych objętych programem specjalizacji do czasu nabycia przez lekarza umiejętności samodzielnego ich wykonywania; uczestniczy w wykonywanym przez lekarza zabiegu operacyjnym albo stosowanej metodzie leczenia lub diagnostyki stwarzającej podwyższone ryzyko dla pacjenta, do czasu nabycia przez lekarza umiejętności samodzielnego ich wykonywania lub stosowania)

Okres, w którym lekarz odbywający szkolenie specjalizacyjne nie realizował programu specjalizacji, **na wniosek lekarza** może być uznany za równoważny z realizowaniem tego programu, o ile w tym czasie realizował ww. Zadania wyznaczone przez wojewodę lub pracodawcę. Decyzję w tym zakresie podejmuje dyrektor CMKP.

Podstawa prawna: art. 16m ust. 7 i ust. 15-19 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 514 z późn. zm.)

4. KTO NIE MOŻE BYĆ SKIEROWANY DO PRACY NA PODSTAWIE DECYZJI

Skierowaniu do pracy niosącej ryzyko zakażenia przy zwalczaniu epidemii nie podlegają:

- 1) osoby, które nie ukończyły 18 lat bądź ukończyły 60 lat;
- 2) kobiety w ciąży;
- 2a) osoby samotnie wychowujące dziecko w wieku do 18 lat;
- 2b) osoby wychowujące dziecko w wieku do 14 lat;
- 2c) osoby wychowujące dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 3) osoby, u których orzeczono częściową lub całkowitą niezdolność do pracy;
- 4) inwalidzi i osoby z orzeczonymi chorobami przewlekłymi;
- 5) posłowie i senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej.

W przypadku gdy dziecko w wieku **powyżej 14 lat jest wychowywane przez dwoje osób, którym przysługuje władza rodzicielska**, do pracy przy zwalczaniu epidemii może zostać skierowana wyłącznie jedna z nich.

Kryteria te dotyczą osób kierowanych przez wojewodę w drodze decyzji. Pracodawca podejmujący decyzję o skierowaniu lekarza stażysty lub lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne jest natomiast związany przepisami prawa pracy, a przede wszystkim zapewnieniu pracownikowi bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Podstawa prawna: art. 47 ust. 3 i ust. 3a ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1239 z późn. zm.)

5. NA JAK DŁUGO I DOKĄD MOŻE BYĆ SKIEROWANA OSOBA DO ZWALCZANIA EPIDEMII

Decyzja o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii stwarza obowiązek pracy przez okres **do 3 miesięcy** (może być on krótszy). Wojewoda w decyzji wskazuje podmiot leczniczy lub w inną jednostkę organizacyjną, do której kieruje lekarza, lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne lub lekarza stażystę.

Podstawa prawna: art. 47 ust. 7 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1239 z późn. zm.)

6. JAKIE UPRAWNIENIA PRACOWNICZE PRZYSŁUGUJĄ LEKARZOWI SKIEROWANEMU PRZEZ WOJEWODĘ DO PRACY

Osoba skierowana **przez wojewodę** do zwalczania epidemii ma zagwarantowane ustawowo, że:

1. dotychczasowy pracodawca jest obowiązany udzielić jej **urlopu bezpłatnego** na czas określony w decyzji; okres urlopu bezpłatnego zalicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze u tego pracodawcy;
2. podmiot leczniczy lub jednostka organizacyjna **nawiązują z osobą skierowaną do pracy stosunek pracy** na czas wykonywania określonej pracy, na okres nie dłuższy niż wskazany w decyzji;
3. **przysługuje jej wynagrodzenie zasadnicze w wysokości nie niższej niż 150% przeciętnego wynagrodzenia zasadniczego przewidzianego na danym stanowisku pracy w zakładzie wskazanym w tej decyzji lub w innym podobnym zakładzie, jeżeli w zakładzie wskazanym nie ma takiego stanowiska. Wynagrodzenie nie może być niższe niż wynagrodzenie, które osoba skierowana do pracy przy zwalczaniu epidemii otrzymała w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym wydana została decyzja o skierowaniu jej do pracy przy zwalczaniu epidemii;**
4. przysługuje jej **zwrot kosztów przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia, na zasadach określonych w przepisach o ustalaniu oraz wysokości należności przysługującej pracownikom państwowych jednostek z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju.** Zwrot kosztów z tytułu zakwaterowania lub wyżywienia **nie przysługuje** w przypadku zapewnienia w miejscu wykonywania pracy bezpłatnego zakwaterowania lub wyżywienia;
5. przez czas trwania obowiązku z osobą skierowaną do pracy przy zwalczaniu epidemii **nie może być rozwiązany dotychczasowy stosunek pracy ani nie może być dokonane wypowiedzenie umowy o pracę,** chyba że istnieje podstawa do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika albo w przypadku zmiany lub uchylecia decyzji. Umowa o pracę traktowana jest tak jakby wygasła (odpowiednio stosuje się art. 63-67 Kodeksu pracy).

Podstawa prawna: art. 47 ust. 8-11 i ust. 13 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1239 z późn. zm.)

CZEŚĆ II

PRAWA I OBOWIĄZKI LEKARZY W ZWIĄZKU ZE STANEM EPIDEMII

1. OBOWIĄZEK ZGŁASZANIA PRZYPADKÓW ZAKAŻENIA

Lekarz, który **podejrzewa lub rozpoznaje zakażenie, chorobę zakaźną lub zgon z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej**, m.in. SARS-cov-2 oraz COVID-19, jest obowiązany do zgłoszenia tego faktu **właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu**. Zgłoszenia dokonuje się niezwłocznie, nie później jednak niż w **ciągu 24 godzin od chwili powzięcia podejrzenia lub rozpoznania zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej**, chyba że ze względu na rodzaj zakażenia lub choroby zakaźnej właściwy państwowy inspektor sanitarny postanowi inaczej.

Kierownicy podmiotów wykonujących działalność leczniczą zapewniają warunki organizacyjne i techniczne niezbędne do realizacji ww. Obowiązku oraz sprawują nadzór nad jego wykonywaniem. Sposób przekazywania oraz wzór zgłoszeń określa rozporządzenie Ministra Zdrowia.

Niewykonanie obowiązku, o którym mowa wyżej, stanowi wykroczenie i jest zagrożone karą grzywny od 20,00 zł do 5 000,00 zł.

Podstawa prawna: art. 27 ust. 1 i 2 oraz art. 52 pkt 4 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1239 z późn. zm.); Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie zgłaszania podejrzeń i rozpoznań zakażeń, chorób zakaźnych oraz zgonów z ich powodu (Dz.U. poz. 2430)

2. PRZYJMOWANIE DO SZPITALA, KIEROWANIE DO IZOLACJI, KWARANTANNY LUB ZLECAJĄCY IZOLACJĘ W WARUNKACH DOMOWYCH

W przypadku podejrzenia lub rozpoznania zachorowania na chorobę szczególnie niebezpieczną i wysoce zakaźną, **lekarz przyjmujący do szpitala, kierujący do izolacji, kwarantanny lub zlecający izolację w warunkach domowych**, kierując się **własną oceną stopnia zagrożenia dla zdrowia publicznego**, poddaje osobę podejrzaną o zachorowanie, chorą na chorobę szczególnie niebezpieczną i wysoce zakaźną lub osobę narażoną na zakażenie hospitalizacji, izolacji, kwarantannie, badaniom lub zleca izolację w warunkach domowych, nawet w sytuacji, gdy brak jest decyzji Państwowej Inspekcji Sanitarnej w tej sprawie, a osoba podejrzana o zachorowanie, chora lub narażona na zakażenie nie wyraża zgody na hospitalizację, izolację, kwarantannę, wykonanie badania lub izolację w warunkach domowych.

O przyjęciu do szpitala albo skierowaniu do izolacji, kwarantanny lub zleceniu izolacji w warunkach domowych, lekarz przyjmujący do szpitala, kierujący do izolacji, kwarantanny lub zlecający izolację w warunkach domowych, **jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić państwowego powiatowego inspektora sanitarnego właściwego dla szpitala, miejsca izolacji, odbywania kwarantanny lub izolacji w warunkach domowych.**

Lekarz jest obowiązany **poinformować** osobę podejrzaną o zachorowanie, chorą lub narażoną na zakażenie i jej osoby najbliższe **o przesłankach uzasadniających podjęte działania oraz dokonać odpowiedniego wpisu w dokumentacji medycznej.**

Zgłoszenie obejmuje następujące dane: 1) imię i nazwisko; 2) datę urodzenia; 3) numer PESEL, a w przypadku gdy osobie nie nadano tego numeru - serię i numer paszportu albo numer identyfikacyjny innego dokumentu, na podstawie którego jest możliwe ustalenie danych osobowych; 3a) obywatelstwo; 4) płeć; 5) adres miejsca zamieszkania; 6) rozpoznanie kliniczne zakażenia lub choroby zakaźnej, charakterystykę podstawowych objawów klinicznych, okoliczności wystąpienia zakażenia, zachorowania lub zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej, ze szczególnym uwzględnieniem czynników ryzyka, charakterystyki biologicznego czynnika zakaźnego, oraz inne informacje niezbędne do sprawowania nadzoru epidemiologicznego, zgodnie z zasadami współczesnej wiedzy medycznej.

Podstawa prawna: art. 35 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1239 z późn. zm.)

3. STOSOWANIE ŚRODKÓW PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO

Wobec osoby, która nie poddaje się m.in. Obowiązkowej hospitalizacji, a u której podejrzewa się lub rozpoznano chorobę szczególnie niebezpieczną i wysoce zakaźną, stanowiącą bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia innych osób, **może być zastosowany środek przymusu bezpośredniego polegający na przytrzymywaniu, unieruchomieniu lub przymusowym podaniu leków.**

O zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego **decyduje lekarz**, który określa rodzaj zastosowanego środka przymusu bezpośredniego oraz osobiście nadzoruje jego wykonanie przez osoby wykonujące zawody medyczne. Każdy przypadek zastosowania środka przymusu bezpośredniego odnotowuje się w dokumentacji medycznej. Lekarz może zwrócić się do Policji, Straży Granicznej lub Żandarmerii Wojskowej **o pomoc w zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego.** Udzielenie pomocy następuje pod warunkiem wyposażenia funkcjonariuszy lub żołnierzy w środki chroniące przed chorobami zakaźnymi przez tego lekarza lub felczera.

Przed zastosowaniem środka przymusu bezpośredniego **uprzedza się o tym osobę, wobec której środek przymusu bezpośredniego ma być zastosowany, i fakt ten odnotowuje się w dokumentacji medycznej.** Przy wyborze środka przymusu bezpośredniego należy wybierać środek możliwie dla tej osoby najmniej uciążliwy, a przy stosowaniu środka przymusu bezpośredniego należy zachować szczególną ostrożność i dbałość o dobro tej osoby.

Podstawa prawna: art. 36 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1239 z późn. zm.)

4. OBOWIĄZEK PRZEKAZYWANIA DANYCH DOTYCZĄCYCH LECZENIA

Podmiot leczniczy, w którym lekarz sprawuje opiekę medyczną nad osobą zakażoną lub chorą na chorobę zakaźną określoną w rozporządzeniu Ministra Zdrowia¹ albo osobą podejrzaną o takie zakażenie lub zachorowanie, przekazuje do właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego **dane o wynikach leczenia lub o wykluczeniu nosicielstwa u ozdrowieńca.**

Przekazaniu podlegają wyłącznie dane w jakim są one niezbędne dla zapobiegania i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych.

Przekazanie takich danych nie stoi w sprzeczności z tajemnicą zawodową, która na podstawie tego przepisu została wyłączona.

Podstawa prawna: art. 40a ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1239 z późn. zm.) oraz art. 40 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 514 z późn. zm.)

5. UPROSZCZONA DOKUMENTACJA MEDYCZNA

W przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, minister właściwy do spraw zdrowia może określić, w drodze rozporządzenia², **uproszczone rodzaje i zakres dokumentacji medycznej, uproszczony sposób jej przetwarzania oraz skrócony okres przechowywania, obowiązujące od dnia ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, uwzględniając konieczność szybkiego i skutecznego podejmowania działań zapobiegających szerzeniu się epidemii oraz ochrony danych i informacji dotyczących stanu zdrowia pacjenta.**

Podstawa prawna: art. 46ba ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1239 z późn. zm.)

6. ZASIŁEK Z TYTUŁU POZOSTAWANIA W OBOWIĄZKOWEJ KWARANTANNIE LUB IZOLACJI ORAZ Z POWODU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY Z POWODU COVID-19

Ubezpieczonemu wykonującemu zawód medyczny **zatrudnionemu w podmiocie leczniczym:**

- 1) w okresie podlegania obowiązkowej kwarantannie lub izolacji w warunkach domowych, wynikających z pozostawania w styczności z osobami chorymi z powodu COVID-19 w związku z wykonywaniem obowiązków wynikających z zatrudnienia w podmiocie leczniczym;

¹ Rozporządzenie takie nie zostało wydane na dzień sporządzenia i aktualizacji niniejszego opracowania.

² Rozporządzenie takie nie zostało wydane na dzień sporządzenia i aktualizacji niniejszego opracowania.

- 2) w czasie niezdolności do pracy z powodu COVID-19 powstałej w związku z wykonywaniem obowiązków wynikających z zatrudnienia w podmiocie leczniczym.

Przysługuje zasiłek chorobowy, którego miesięczny wymiar wynosi 100% podstawy wymiaru zasiłku obliczonej na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Podstawa prawna: art. 4c ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.)

7. WYŁĄCZENIE STOSOWANIA PRZEPISÓW O NIENALEŻNIE POBRANYM ŚWIADCZENIU

Nie traci prawa do zasiłku za cały okres zwolnienia ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia, w sytuacji gdy:

- 1) w okresie pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego ubezpieczony będący pracownikiem wykonującym zawód medyczny, **zatrudniony w podmiocie leczniczym** w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. O działalności leczniczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 295), świadczy pracę w podmiocie leczniczym **w ramach dyżuru medycznego** w godzinach innych niż czas zwolnienia od wykonywania pracy w związku z osobistym sprawowaniem opieki nad dzieckiem oraz poza normalnymi godzinami pracy;
- 2) w okresie podlegania obowiązkowej kwarantannie lub izolacji w warunkach domowych, o której mowa w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, **ubezpieczony wykonujący zawód medyczny w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej** świadczy pracę zdalną, o której mowa w art. 3, na rzecz podmiotu wykonującego działalność leczniczą lub udziela świadczeń zdrowotnych za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności.

Przez ubezpieczonego wykonującego zawód medyczny w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej należy rozumieć lekarza wykonującego zawód w ramach działalności leczniczej w formie: jednoosobowej działalności gospodarczej jako indywidualna praktyka lekarska, indywidualna praktyka lekarska wyłącznie w miejscu wezwania, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska wyłącznie w miejscu wezwania, indywidualna praktyka lekarska wyłącznie w zakładzie leczniczym na podstawie umowy z podmiotem leczniczym prowadzącym ten zakład lub indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska wyłącznie w zakładzie leczniczym na podstawie umowy z podmiotem leczniczym prowadzącym ten zakład, spółki cywilnej, spółki jawnej albo spółki partnerskiej jako grupowa praktyka lekarska.

Podstawa prawna: art. 4b ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.), art. 5

ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.)

8. ROZSZERZENIE STOSOWANIA PRZEPISÓW O CZASIE PRACY, DYŻURACH I OKRESACH ODPOCZYNKU PRACOWNIKÓW WYKONUJĄCYCH ZAWÓD MEDYCZNY

W okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, do pracowników wykonujących zawód medyczny:

- a) która jest zatrudniona w ramach stosunku pracy w podmiocie leczniczym,
- b) osoba zatrudniona w ramach stosunku pracy w podmiocie leczniczym, która bierze bezpośredni udział w wykonywaniu zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej polegających na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska oraz na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Przepisy art. 95-99 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 295) stosuje się zatrudnionych w podmiotach leczniczych udzielających świadczeń przez całą dobę.

Przepisy te dotyczą: powierzenia wykonywania i zasady wynagradzania dyżuru medycznego, okresów odpoczynku, pozostawania w gotowości do udzielania świadczeń zdrowotnych oraz dodatków za pracę zmianową.

Podstawa prawna: art. 47a ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1239 z późn. zm.) oraz art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1471 z późn. zm.)

9. UDZIELANIE ŚWIADCZEŃ W RAMACH TELEPORADY

Lekarz oraz lekarz dentyista wykonujący działalność leczniczą jako indywidualną praktykę lekarską posiadający prawo wykonywania zawodu, który nie jest zawieszony w prawie wykonywania zawodu ani ograniczony w wykonywaniu określonych czynności medycznych na podstawie przepisów o zawodach lekarza i lekarza dentyisty lub przepisów o izbach lekarskich, nie został ukarany karą zawieszenia prawa wykonywania zawodu lub też nie został pozbawiony możliwości wykonywania zawodu prawomocnym orzeczeniem sądu karnego zakazu wykonywania zawodu albo zawieszony w wykonywaniu zawodu zastosowanym środkiem zapobiegawczym **może udzielać świadczeń opieki zdrowotnej w związku z przeciwdziałaniem COVID-19 za pośrednictwem systemu teleinformatycznego udostępnionego przez jednostkę podległą ministrowi właściwemu do spraw zdrowia właściwą w zakresie systemów informacyjnych ochrony zdrowia.**

W celu uzyskania dostępu do systemu lekarz oraz lekarz dentyista składa do jednostki, o której mowa wyżej wniosek w postaci elektronicznej. Lekarz oraz lekarz dentyista udzielający świadczeń prowadzi dokumentację medyczną w postaci karty teleporady. Teleporady mogą być również udzielane przez podmioty wykonujące działalność leczniczą.

Podstawa prawna: art. 7 ust. 4-10 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.)

10. WSTĘPNE, OKRESOWE I KONTROLNE ORZECZENIA LEKARSKIE

W przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, od dnia ogłoszenia danego stanu zawiesza się wykonywanie obowiązków wynikających z:

1. art. 229 § 2 zdanie pierwsze, § 4a w zakresie badań okresowych i § 5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. 2019 r. poz. 1040, 1043 i 1495);
2. art. 39j i art. 39k ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 2140 i 2493);
3. art. 22b ust. 7 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 710, 730, 1214, 1979 i 2020) w zakresie wykonywania okresowych badań lekarskich i badań psychologicznych.

W przypadku braku dostępności do lekarza uprawnionego do przeprowadzenia badania wstępnego lub kontrolnego, badanie takie może przeprowadzić i wydać odpowiednie orzeczenie lekarskie **inny lekarz**. Orzeczenie lekarskie wydane przez innego lekarza traci moc **po upływie 30 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego, w przypadku gdy nie zostanie ogłoszony stan epidemii, albo od dnia odwołania stanu epidemii**. Lekarz ten może przeprowadzić badanie i wydać orzeczenie lekarskie w trybie określonym w art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o wykonywaniu zawodu lekarza i lekarza dentyisty (Dz.U. z 2019 r. poz. 537, 577, 730 i 1590 oraz z 2020 r. poz. 278). Do orzeczenia lekarskiego stosuje się odpowiednio art. 2 pkt 6³ ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (Dz.U. z 2019 r. poz. 408, 730, 1590 i 1905). Orzeczenie lekarskie wydane przez innego lekarza włącza się do akt osobowych pracownika.

Orzeczenia lekarskie wydane w ramach wstępnych, okresowych i kontrolnych badań lekarskich, a także inne orzeczenia lekarskie wymagane przez odrębne przepisy, których ważność upłynęła po dniu 7 marca 2020 r., zachowują ważność, nie dłużej jednak niż do upływu 60 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Jeżeli odrębne przepisy uzależniają wykonywanie określonych czynności lub uzyskanie określonych uprawnień w celu wykonania czynności zawodowych od posiadania odpowiedniego orzeczenia lekarskiego, **orzeczenie takie powinno być wydane niezwłocznie, nie później niż do upływu 60. dnia do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo**

³ Przepis ten stanowi o elektronicznej dokumentacji medycznej.

stanu epidemii. Termin ten został wydłużony do 90. dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Podstawa prawna: art. 12a oraz art. 31m ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.)

11. STWIERDZANIE ZGONU OSÓB ZAKAŻONYCH LUB Z PODEJRZENIEM ZAKAŻENIA SARS-CoV-2

Lekarz lub lekarz dentyista może być powołany przez wojewodę do stwierdzania zgonów osób podejrzanych o zakażenie SARS-CoV-2 albo zakażonych tym wirusem **poza szpitalem**. Wykonywanie zadania następuje na podstawie umowy zawartej pomiędzy lekarzem lub lekarzem dentyistą a właściwym wojewodą.

Osoba wytypowana do czynności powinna zostać wyposażona ze środków budżetu państwa w środki ochrony indywidualnej tj.: 1) kombinezon albo długi fartuch ochronny i czepek na głowę; 2) jednorazową maskę zakrywającą otwory oddechowe, a do czasu umieszczenia zwłok w ochronnym, szczelnym worku maskę z filtrem co najmniej klasy N95/FFP2; 3) gogle lub przyłbicę ochronną - jednorazową lub poddaną uprzednio procedurze dekontaminacyjnej; 4) jednorazowe rękawice nitrylowe (optymalnie długie).

Podstawa prawna: art. 7g ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.) oraz § 5c rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi (Dz. U. Nr 153, poz. 1783 z późn. zm.)

CZĘŚĆ III

STAN EPIDEMII A SZKOLENIE SPECJALIZACYJNE

1. ODWOŁANIE KURSU SPECJALIZACYJNEGO

Lekarz odbywający szkolenie specjalizacyjne, któremu odwołano kurs specjalizacyjny w związku ze stanem zagrożenia epidemicznego lub stanem epidemii, jest zwolniony z obowiązku realizacji tego kursu, jeżeli:

- 1) realizacja tego kursu wymaga przedłużenia szkolenia specjalizacyjnego o okres dłuższy niż 3 miesiące oraz
- 2) zrealizował wszystkie inne kursy objęte programem specjalizacji.

Podstawa prawna: art. 16m ust. 18 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 514 z późn. zm.)

2. ZAKOŃCZENIE SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO A TYTUŁ SPECJALISTY

Lekarza, który uzyskał **potwierdzenie zakończenia szkolenia specjalizacyjnego**, o którym mowa w art. 16r ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. z 2020 r. poz. 514), lub lekarza, który ma uznany dorobek na podstawie art. 16 ust. 7 albo ust. 9 tej ustawy i **wystąpił do dyrektora Centrum Egzaminów Medycznych z wnioskiem o przystąpienie do Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego w wiosennej sesji egzaminacyjnej w 2020 r.** Przedłużonej zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 16 ust. 10, art. 16g ust. 1 oraz art. 16x ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry **uznaje się za:**

- 1) **lekarza specjalistę** w dziedzinie, której dotyczył wniosek o przystąpienie do Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego, **jeżeli złożył z wynikiem pozytywnym część pisemną Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego w tej dziedzinie**, albo
- 2) **lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne** w dziedzinie, której dotyczył wniosek o przystąpienie do Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego, **jeżeli żadna z części Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego w tej dziedzinie nie odbyła się w wiosennej sesji egzaminacyjnej w 2020 r.**

- **nie dłużej jednak niż do dnia wskazanego jako najbliższy termin Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego w danej dziedzinie medycyny.**

Lekarze, którzy zakończyli szkolenie specjalizacyjne, złożyli z wynikiem pozytywnym część pisemną PES, natomiast nie przystąpili do części ustnej PES **nie są lekarzami specjalistami w rozumieniu ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry.** Posiadają oni natomiast pełne prawo wykonywania zawodu lekarza i jako tacy mogą udzielać świadczeń zdrowotnych, a w pewnych wypadkach przewidzianych w przepisach aktów wykonawczych mogą udzielać świadczeń zdrowotnych gwarantowanych i wówczas traktowani się tak jak lekarze specjaliści.

Podstawa prawna: art. 7 ust. 12 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.), art. 16 ust.1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 514 z późn. zm.)

3. PRAWO DO UDZIELANIA PRZEZ LEKARZY PO ZAKOŃCZONYM SZKOLENIU SPECJALIZACYJNYM GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH

Minister Zdrowia, na potrzeby udzielania świadczeń gwarantowanych w myśl ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1373 z późn. zm.) Przyjął, że niektórych z nich może udzielać lekarz niebędący specjalistą w rozumieniu ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty. **Za lekarza spełniającego warunki lekarza specjalisty, na potrzeby udzielania świadczeń gwarantowanych, uznaje się lekarza, który zakończył szkolenie specjalizacyjne i złożył z wynikiem pozytywnym część pisemną PES.** Przy czym udzielanie świadczeń przez takiego lekarza jest ograniczone w czasie, albowiem trwa do dnia wskazanego jako termin części ustnej PES. Nie dotyczy także wszystkich świadczeń gwarantowanych a jedynie tych, gdzie takie odstępstwa wprowadzono na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Dotychczas odstępstwa ustanowiono:

1. w § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z 16 marca 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych **z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień** (Dz.U. poz. 456);
2. w § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z 16 marca 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych **z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej** (Dz.U. poz. 457);
3. w § 2 pkt 1 lit. a) rozporządzenia Ministra Zdrowia z 17 marca 2020 r. zmieniającego rozporządzenie **w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego** (Dz.U. poz. 466).

Podstawa prawna: wymieniona w tekście

4. NABYCIE TYTUŁU SPECJALISTY W PRZYPADKU NIEODBYCIA SIĘ CZĘŚCI USTNEJ PES

Lekarz, który wystąpił do dyrektora Centrum Egzaminów Medycznych z wnioskiem o przystąpienie do Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego, o którym mowa w przepisach o zawodach lekarza i lekarza dentysty, w wiosennej sesji egzaminacyjnej w 2020 r., **uzyskuje tytuł lekarza specjalisty w danej dziedzinie medycyny pod warunkiem, że:**

1. złożył z wynikiem pozytywnym część testową Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego w tej dziedzinie medycyny;

2. część ustna Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego w tej dziedzinie medycyny **nie odbyła się do dnia 31 maja 2020 r.**

Podstawa prawna: art. 16 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie systemu ochrony zdrowia związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. poz. 567)

CZEŚĆ IV LEKARZ JAKO PRZEDSIĘBIORCA

1. ZWOLNIENIE Z OPŁACANIA SKŁADEK NA ZUS W OKRESIE OD 1.03.2020 R. DO 31.05.2020 R.

Na wniosek płatnika składek, który **zgłosił do ubezpieczeń społecznych:**

- 1) przed dniem 1 lutego 2020 r. i **na dzień 29 lutego 2020 r.**,
- 2) w okresie od dnia 1 lutego 2020 r. do dnia 29 lutego 2020 r. i **na dzień 31 marca 2020 r.**,
- 3) w okresie od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 marca 2020 r. i **na dzień 30 kwietnia 2020 r. - mniej niż 10 ubezpieczonych**, zwalnia się z obowiązku opłacenia nieopłaconych należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych, należne za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r., wykazanych w deklaracjach rozliczeniowych złożonych za ten okres, jeżeli był zgłoszony jako płatnik składek przed dniem 1 lutego 2020 r. **Przesłankę tę rozszerzono o prawo do ubiegania się o zwolnienie także na płatników, którzy zgłosili do ubezpieczeń społecznych od 10 do 49 ubezpieczonych.**

Na wniosek płatnika składek, będącego osobą prowadzącą pozarolniczą działalność, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266 i 321), zwanej dalej „osobą prowadzącą pozarolniczą działalność”, **opłacającego składki wyłącznie na własne ubezpieczenia społeczne lub ubezpieczenie zdrowotne**, zwalnia się z obowiązku opłacenia nieopłaconych należności z tytułu składek na jego obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe, dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy, należne za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r., **jeżeli prowadził działalność przed dniem 1 kwietnia 2020 r.** i przychód z tej działalności w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w pierwszym miesiącu, za który jest składany wniosek o zwolnienie z opłacania składek, o którym mowa w art. 31zp ust. 1, nie był wyższy niż 300% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w 2020 r., stanowi to kwotę **15 681,00 zł.**

W przypadku osoby prowadzącej pozarolniczą działalność, osoby z nią współpracującej zwolnieniu z obowiązku opłacania podlegają należności z tytułu składek ustalone od obowiązującej ją **najniższej** podstawy wymiaru tych składek. **Zwalnia się z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek wykazanych w deklaracji rozliczeniowej za marzec 2020 r. także wówczas gdy należności te zostały opłacone.** Opłacone należności z tytułu składek podlegają zwrotowi na zasadach określonych w art. 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266, 321 i 568).

Wniosek o zwolnienie z obowiązku opłacania należności z tytułu składek należnych za okres od dnia 1 marca 2020 r. do dnia 31 maja 2020 r. **Płatnik składek przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nie później niż do dnia 30 czerwca 2020 r.**

Za marzec, kwiecień i maj 2020 r. Płatnik składek zobowiązany jest przysyłać deklaracje rozliczeniowe lub imienne raporty miesięczne na zasadach i w terminach określonych w przepisach ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, chyba że zgodnie z tymi przepisami zwolniony jest z obowiązku ich składania.

Warunkiem zwolnienia z obowiązku opłacania należności z tytułu składek przesłanie deklaracji rozliczeniowych lub imiennych raportów miesięcznych należnych za marzec, kwiecień i maj 2020 r. Nie później niż do dnia 30 czerwca 2020 r., chyba że płatnik składek zwolniony jest z obowiązku ich składania.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych **informuje płatnika składek o zwolnieniu** z obowiązku opłacania należności z tytułu składek.

Odmowa zwolnienia z obowiązku opłacania należności z tytułu składek, o których mowa w art. 31zo, **następuje w drodze decyzji**, od której przysługuje **prawo do wniesienia wniosku do Prezesa Zakładu o ponowne rozpatrzenie sprawy**.

Przychody z tytułu zwolnienia z obowiązku opłacania należności z tytułu składem **nie stanowią przychodu w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych**.

Podstawa prawna: art. 31zo, art. 31zp, art. 31 zq oraz art. 31zx ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.), art. 113 ustawy z 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. poz. 695)

2. PRAWO DO TZW. ŚWIADCZENIA POSTOJOWEGO

Osobie:

- 1) prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych,
 - 2) wykonującej umowę agencyjną, umowę zlecenia, inną umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowę o dzieło, zwane dalej „umową cywilnoprawną”
- **przysługuje świadczenie postojowe, jeżeli nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu.**

Świadczenie postojowe przysługuje, **gdy w następstwie wystąpienia COVID-19 doszło do przestoju w prowadzeniu działalności, odpowiednio przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą albo przez zleceniodawcę lub zamawiającego, z którymi została zawarta umowa cywilnoprawna.**

Osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą **świadczenie postojowe przysługuje jeżeli rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej przed dniem 1 lutego 2020 r. i:**

1. **nie zawiesiła** prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz jeżeli przychód z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe był **o co najmniej 15% niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc**;
2. **zawiesiła** prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej **po dniu 31 stycznia 2020 r.**

Od 18 kwietnia 2020 r. zniesiono limit przychodu, który stanowił 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Nowe zasady przyznawania świadczenia postojowego obowiązują także w przypadku wniosków złożonych od dnia 1 kwietnia 2020 r.

Świadczenie postojowe przysługuje w wysokości **80% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę** ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego w 2020 r. **Przy czym świadczenie to przysługuje nie więcej niż trzykrotnie. Ponowne przyznanie świadczenia następuje na wniosek osoby uprawnionej.**

Ustalenie prawa do świadczenia postojowego następuje na wniosek osoby składany do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca świadczenie postojowe niezwłocznie po wyjaśnieniu ostatniej okoliczności niezbędnej do jego przyznania. Wypłata świadczenia postojowego następuje **w formie bezgotówkowej** na wskazany rachunek płatniczy osoby uprawnionej prowadzony w kraju.

Ze świadczenia postojowego **nie dokonuje się** potrąceń i egzekucji, korzysta ono także ze **zwolnienia** z podatku dochodowego od osób fizycznych.

Odmowa prawa do świadczenia postojowego następuje w drodze decyzji. Od decyzji o tej przysługuje **odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego dla postępowań w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.**

Osoba, która **pobrała nienależnie świadczenie postojowe**, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Za nienależnie pobrane świadczenie postojowe uważa się świadczenie:

1. przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych oświadczeń lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenie lub odpowiednio zleceniodawcę lub zamawiającego;
2. wypłacone osobie innej niż osoba uprawniona, z przyczyn niezależnych od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzji zobowiązującej do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia postojowego **nie** wydaje się **później niż w terminie 5 lat od dnia, w którym wypłacono nienależne świadczenie postojowe.**

Podstawa prawna: art. 15zq, art. 15zr, art. 15zs, art. 15ze oraz art. 15zv i art. 15 zx ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.), art. 111 ustawy z 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. poz. 695) oraz art. 52m pkt 1 ustawy o PIT

3. WSPARCIE ZE ŚRODKÓW FUNDUSZU PRACY PRYZNAWANE PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY

Możliwe jest także uzyskanie następującego wsparcia udzielanego przez Powiatowe Urzędy Pracy, działające w imieniu starosty, na wniosek przedsiębiorcy i po spełnieniu przez niego warunków wskazanych w przepisach powołanych w podstawie prawnej. I tak:

1. starosta może, **na podstawie zawartej umowy**, przyznać przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców **dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników w rozumieniu art. 15g ust. 4 zdanie pierwsze⁴ oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne w przypadku spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19;**
2. starosta może, **na podstawie zawartej umowy**, przyznać przedsiębiorcy będącemu osobą fizyczną niezatrudniającemu pracowników, **dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej w przypadku spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19;**
3. w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom COVID-19 starosta może, **na podstawie umowy, udzielić ze środków Funduszu Pracy jednorazowo pożyczki⁵ na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, który prowadził działalność gospodarczą przed dniem 1 marca 2020 r.**

Podstawa prawna: art. 15zzb, art. 15zzc, art. 15zzd ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.)

⁴ Pracownikiem jest osoba fizyczna, która zgodnie z przepisami polskiego prawa pozostaje z pracodawcą w stosunku pracy.

⁵ Pożyczka jest do wysokości 5 000,00 zł, maksymalnie na 12 miesięcy z karencją spłaty kapitału i odsetek przez pierwsze 3 miesiące.

4. MOŻLIWOŚĆ ZMIANY UMÓW ZWARTYCH Z PUP

4.1. UMOWY ZAWIERANE Z POWIATOWYM URZĘDEM PRACY

Ustawodawca przewidział możliwość zawarcia aneksów do umów zwartych z Powiatowym Urzędem Pracy, których przedmiotem są usługi i instrumenty rynku pracy oraz inne formy wsparcia na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. O promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w zakresie niezbędnym do niwelowania i ograniczenia negatywnych skutków COVID-19 (np. umowy na dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, dofinansowanie do stanowiska pracy). Zmiany mogą warunków umów, w tym w szczególności wydłużenia terminu na jej realizację lub przesunięcia termin na realizację zobowiązań z niej wynikających.

Zmiany w umowach dokonywane są na wniosek lub z urzędu za zgodą strony.

Podstawa prawna: art. 15zzf ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.)

4.2. UMOWY POŻYCZKI NA PODJĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I NA UTWORZENIE STANOWISKA PRACY ZAWARTE Z POŚREDNIKIEM FINANSOWYM

Podmiot, który zawarł umowę pożyczki finansowaną z Funduszu Pracy lub funduszy Unii Europejskiej z pośrednikiem finansowym na: 1) utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego lub poszukującego pracy; 2) podjęcie działalności gospodarczej przez bezrobotnego, poszukującego pracy absolwenta, studenta ostatniego roku studiów, poszukującym pracy, **może złożyć wniosek o zmianę następujących warunków umowy:**

- 1) zawieszenie spłat rat kapitałowo-odsetkowych na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, przy jednoczesnym wydłużeniu okresu spłaty udzielonej pożyczki;
- 2) wydłużenie karencji o dodatkowy, nie dłuższy niż 6 miesięcy okres, w przypadku gdy pożyczkobiorca nie rozpoczął spłaty rat kapitałowo-odsetkowych;
- 3) wydłużenie okresu spłaty o dodatkowy, nie dłuższy niż 12 miesięcy okres lub
- 4) obniżenie oprocentowania spłaty pożyczki do 0% w skali roku, na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

Ponadto pożyczkodawca może złożyć wniosek **o zgodę na:**

- 1) zawieszenie prowadzenia działalności gospodarczej przed upływem 12 miesięcy, obliczonych od pierwszego miesiąca, w którym podjął działalność gospodarczą z wykorzystaniem środków pożyczki, lub
- 2) nieutrzymanie zatrudnienia na utworzonym stanowisku pracy przed upływem okresu 36 miesięcy, obliczonych od pierwszego miesiąca, w którym zatrudnił na tym stanowisku pracy pracownika

– na okres **nie dłuższy niż 6 miesięcy**, bez ponoszenia negatywnych konsekwencji w postaci zwrotu pożyczki. We wniosku pożyczkobiorca podaje powód oraz planowany okres trwania zawieszenia lub niezatrudniania pracownika na utworzonym stanowisku pracy.

3) na zakończenie działalności gospodarczej lub zgodę na likwidację stanowiska pracy przed upływem 36 miesięcy, obliczonych od pierwszego miesiąca, w którym podjął działalność gospodarczą lub od pierwszego miesiąca, w którym zatrudnił na utworzonym stanowisku pracy pracownika, bez konieczności zwrotu pożyczki. We wniosku pożyczkobiorca podaje powód, który uniemożliwia dalsze prowadzenie działalności gospodarczej lub utrzymanie stanowiska pracy.

Pośrednik finansowy dokonuje zmiany warunków umowy pożyczki lub podejmuje decyzję o odstąpieniu od zastosowania sankcji, w przypadku gdy według **jego oceny** pożyczkobiorca uzasadnił, że sytuacja związana z COVID-19 spowodowała dla pożyczkobiorcy negatywne konsekwencje ekonomiczne lub powoduje ryzyko wystąpienia takich konsekwencji w przyszłości. **Oznacza to zatem, że we wniosku skierowanym do pośrednika pożyczkobiorca musi wykazać te okoliczności.**

Przepis ten ma zastosowanie od dnia 1 marca 2020 r.

Podstawa prawna: art. 15 z.zf² oraz art. 112 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.)

5. UMOWY NAJMU LOKALI OD SKARBU PAŃSTWA ORAZ JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Należności pieniężne z tytułu oddania nieruchomości w najem, dzierżawę lub użytkowanie, przypadające za okres stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, których właścicielem jest Skarb Państwa, **mogą być umarzone w całości albo w części lub ich spłata może być odraczana lub rozkładana na raty przez starostę lub prezydenta miasta na prawach powiatu.** Ponadto starosta lub prezydent miasta **może odstąpić od dochodzenia tych należności** na wniosek podmiotu, którego płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Kierownicy państwowych jednostek organizacyjnych na rzecz których ustanowiony został trwały za-rząd w stosunku do nieruchomości Skarbu Państwa **mogą odstąpić od dochodzenia należności z tytułu oddania nieruchomości w najem, dzierżawę lub użytkowanie, przypadających za okres stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii na wniosek podmiotu,** którego płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

W przypadku nieruchomości należących do jednostek samorządu terytorialnego zasady udzielania ulg w postaci **umorzenia w całości albo w części lub odroczenia ich spłaty lub rozłożenia na raty** powinny znaleźć się w uchwale organu stanowiącego jednostki samorządu

terytorialnego. Do czasu wydania tych prawo do udzielania tych ulg posiada wójt, burmistrz, prezydent miasta, zarząd powiatu albo zarząd województwa, działający na wniosek podmiotu, którego płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Podstawa prawna: art. 15zze oraz art. 15zzg ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.)

6. NAJEM LOKALI OD INNYCH PODMIOTÓW NIŻ SKARB PAŃSTWA LUB JEDNOSTKA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W przypadku gdy czas obowiązywania umowy najmu lokalu zawartej przed dniem 1 kwietnia 2020 r. Upływa po tym dniu, a przed dniem 30 czerwca 2020 r., **umowa ta ulega przedłużeniu do dnia 30 czerwca 2020 r., na warunkach dotychczasowych.** Przedłużenie umowy następuje na podstawie **oświadczenia woli najemcy.**

Do dnia 30 czerwca 2020 r. **Nie wypowiada się** najemcy umowy najmu lub wysokości czynszu, chyba że konieczność wypowiedzenia umowy najmu wiąże się z:

1. z naruszeniem przez najemcę postanowień tej umowy najmu lub przepisów prawa dotyczących sposobu używa tego lokalu lub
2. koniecznością rozbiórki lub remontu budynku, w którym znajduje się ten lokal.

Podstawa prawna: art. 31s oraz art. 31t ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 z późn. zm.)